

NAJPOGOSTEJŠE KLOPNE BOLEZNI PRI PSIH

Avtor prispevka Klara Krek, dr. vet. med

Najpogostejše klopne bolezni, ki se pojavljajo pri psih **v Sloveniji so anaplazmoza, borelioza in babezioza**. Omenjene bolezni se pojavljajo tudi pri ljudeh, vendar okužene živali za nas ne predstavljajo neposredne grožnje. Glavni prenašalec bolezni je klop, je pa teoretično možna tudi okužba z ugrizom, preko placente, s transfuzijo...

Okužba se s klopa na psa lahko prenese že po 24-28h, ko se klop prisesa na psu, zato je ključnega pomena redno pregledovanje živali po sprehodu in odstranitev klopa takoj, ko ga najdemo!

Klinični znaki, ki se pojavljajo pri klopnih boleznih so pogosto neznačilni, lahko opazimo npr. da so psi bolj utrujeni, neješčji...Ti znaki se pojavljajo pri mnogih boleznih in je zato nemogoče diagnozo postaviti samo na podlagi kliničnih znakov, temveč za diagnozo potrebujemo dodatne krvne in ostale preiskave.

KLOPNE BOLEZNI PRI PSIH

Klopne bolezni pri psih so lahko **ozdravljive, včasih pa tudi le obvladljive in v nekaterih primerih lahko živalim pustijo posledice za celo življenje**. Kljub ustreznemu zdravljenju se tako pri klopnih boleznih pogosto soočamo s številnimi zapleti. Kadar bolezen pozno diagnosticiramo ali se le-ta pojavlja v hujši obliki, **se lahko konča tudi s smrtjo**, zato je izjemnega pomena, da pse zaščitimo pred klopi in jih po vsakem sprehodu temeljiti pregledamo.

BORELIOZA ali LYMSKA BOLEZEN PRI PSIH

Borelioza je klopna bolezen, ki jo povzroča **bakterija *Borrelia spp.* (predvsem *B.burgdorferi* kompleks)**.

Glavni prenašalec bolezni so **klopi iz rodu *Ixodes* (predvsem *I.ricinus*)**. Rezervoar okužbe pa so ptiči in majhni glodavci, jeleni pa so reproduktivni in transportni gostitelji za okužene klope. **Pri psih se razvijejo klinični znaki bolezni pri le 5-10% psov, pri vseh ostalih je bolezen samoomejujoča ali pa poteka asimptomatsko (brez kliničnih znakov)**. Za prenos bolezni je potrebno, da se **klop hrani na psu od 1 do 2 dni**. Inkubacijska doba ni znana, predvideva se, da **izbruhne bolezen med 2 in 6 mesecev po okužbi**.

Klinični znaki:

- Najpogosteje **brez kliničnih znakov** (asimptomatsko)
- **Povišana telesna temperatura**
- **Neješčnost**
- **Šepanje**
- **Otekline sklepov** (akutni in subakutni artritis)
- **Oslabelost, slabo počutje**
- **Povečane bezgavke**
- Lahko se pojavi **ledvična bolezen- boreliozni glomerulonefritis**, v tem primeru je prognoza bolezn slaba, saj se imunski kompleksi, ki nastajajo pri okužbi kopičijo v ledvicah in povzročajo odpoved ledvic. Pri takih psih se pojavlja povečano pitje, povečano uriniranje, hujšajo, imajo drisko in bruhanje.

Pri živalih se okrog mesta, kjer se hrani okužen klop, **ne pojavi kolobar, ki je tako značilen za okužbo pri ljudeh**. Ko je borelija enkrat v telesu, se pogosto "potuhne" in se obnaša kot perzistentni patogen – **z zdravili je ne moremo odstraniti, lahko le blažimo znake bolezn, ki se pogosto ponavljajo**.

Kako postavimo diagnozo?

- Na **podlagi klinične slike in seroloških preiskav** (prisotnost protiteles- lahko kaže na bolezen ali pa le na morebitno izpostavljenost povzročitelju, ki še ne pomeni bolezn, temveč le, da je naš pes bil v stiku s povzročiteljem)
- Spremembe **splošne krvne slike in biokemijskih parametrov so nespecifične**
- V **razmazu krvi** najdemo ekstracelularne spirohete (bakterija)
- Proteinurija (prisotnost beljakovin v urinu)

Kako poteka zdravljenje?

Ker **bolezen težko diagnosticiramo, se pogosto uporablja tako imenovano empirično zdravljenje bolezn oz diagnostična terapija**. To pomeni, da pričnemo z zdravljenjem ustreznim za boreliozo. V kolikor gre za boreliozo **izboljšanje nastopi 2 dni po začetku** zdravljenja. Zdravljenje bolezn poteka s protimikrobnimi zdravili (antibiotiki).

Kaj pa cepivo?

Cepivo, ki je na trgu, je učinkovito proti ameriškim podvrstam borelij, pri nas ga odsvetujemo

zaradi izjemne različnosti podvrst bakterij in posledično slabe imunosti cepljene živali oziroma majhne učinkovitosti cepiva.

Preventiva?

Preventiva bolezni je **zaščita pred klopi, vendar noben proizvod na tržišču ni 100% učinkovit, zato je nujno vsakodnevno pregledovanje psov** in takojšnje odstranjevanje najdenih kloпов (pretirana manipulacija kloпов lahko poveča možnost prenosa bolezni! Za odstranitev klopa vam priporočam uporabo O`toma, pripomoček, ki ga najdeš tukaj!).

ANAPLAZMOZA

Anaplazmoza je klopno prenosljiva bolezen, ki jo **povzročata *Anaplasma platys* in *Anaplasma phagocytophilum***. Gre za **gramsko negativni bakteriji, ki se nahajata obvezno v gostiteljevih celicah**.

A.phagocytophilum primarno okužuje **granulocite** in povzroča tako imenovano **granulocitno anaplazmozo** (včasih znano pod imenom erlihioza). *A.platys* pa okužuje **trombocite** in povzroča **ciklično trombocitopenijo psov**.

Glavni prenašalec za *A.phagocytophilum* je klop ***Ixodes ricinus***, za *A.platys* pa ***Rhipicephalus sanguineus***. Rezervoar bolezni so majhni glodavci, ptiči, ter domači in divji prežvekovalci. Bolezen je **pogosto samoomejujoča in asimptomatska** (poteka brez kliničnih znakov). Za prenos bolezni je potrebno, da se **klop hrani na psu od 1 do 2 dni**. **Inkubacijska doba je 8 do 14 dni**.

Klinični znaki:

- **Pogosto brez kliničnih znakov**
- **Povišana telesna temperatuta**
- **Neješčnost**
- **Utrujenost in slabo počutje**
- **Šepanje in odpor do gibanja**
- **Driska**
- **Bruhanje**

- **Epileptični napadi**
- **Znaki obolenja dihal**
- **Nagnjenost h krvavitvam**
- **Povečane bezgavke.**

Kako postavimo diagnozo?

- **Klinična slika**
- **Preiskave krvi** (znižane vrednosti trombocitov- kar pri 80% psov, na začetku običajno znižane vrednosti limfocitov, kasneje se lahko razvije reaktivno povečanje vrednosti, blaga anemija, znižane vrednosti albuminov v krvi, povečane vrednosti globulinov...)
- **Mikroskopska identifikacija morul v krvnih nevtrofilcih**
- **Serologija** (merjenje količine protiteles v krvi- protitelesa ostanejo v krvi še leto dni po okužbi, zato kažejo le na preteklo izpostavljenost organizma bolezni, torej potrditev protiteles ne pomeni nujno tudi obolenja).

Kako poteka zdravljenje klopnih bolezni pri psih?

Sam serološko pozitiven rezultat torej ne pomeni nujno tudi obolenja in s tem v zvezi obstaja upravičen dvom, ali v takih primerih žival sploh zdraviti. **Zdravljenje je priporočljivo, kadar pri serološko pozitivni živali ugotovimo klinična in/ali hematološka odstopanja.** V primeru nizkih vrednosti protiteles se svetuje **ponovno merjenje čez 3 do 4 tedne, saj naraščanje vrednosti dokaže svežo okužbo.** Zdravljenje bolezni poteka s protimikrobnimi zdravili (antibiotiki).

Kaj pa cepivo?

Cepivo ne obstaja.

Preventiva?

Preventiva bolezni je zaščita pred klopom za pse, **vendar noben proizvod na tržišču ni 100% učinkovit, zato je nujno vsakodnevno pregledovanje psov in takojšnje odstranjevanje najdenih klopotov** (pretirana manipulacija klopotov lahko poveča možnost prenosa bolezni! Za odstranitev klopa vam priporočam uporabo O`toma, pripomoček, ki ga najdeš tukaj!).

BABEZIOZA

Je bolezen, ki jo prenašajo klopi, možen pa je tudi prenos bolezni s transfuzijo, z ugrizi, preko placente in nesterilnih kirurških inštrumentov in igel. Gre za bolezen, ki jo povzročajo **praživali iz rodu *Babesia***. To so krvni paraziti, ki napadajo **rdeče krvne celice (eritrocite) in povzročajo njihov razpad**.

Pri psih sta opisani predvsem **dve vrsti babezij**:

- ***Babesia canis***: večja babezija, ki ima *obliko hruške*, v rdečih krvničkah jo običajno najdemo **v parih, prenašajo jo klopi vrste *Dermacentor reticulatus***
- ***Babesia gibsoni***: manjša babezija, ki ima **okroglo do ovalno obliko** in jo v rdečih krvnih celicah najdemo **posamično**, glavni prenašalci so klopi vrste ***Rhipicephalus sanguineus***.

Bolezen se prenese s prisesanega klopa na psa **v 2-3 dneh**.

Klinični znaki bolezni se pri akutni obliki pojavijo **v 10-20 dneh**. Glede na resnost kliničnih znakov babezijo lahko razdelimo na **nekomplcirano in komplcirano babezozo** (hujša oblika bolezni z več organsko odpovedjo). Najpogosteje opazimo:

- **Povišano telesno temperaturo**
- **Depresijo**
- **Povečane bezgavke**
- **Neješčnost**
- **Slabo počutje, utrujenost**
- **Blede sluznice**
- **Temno rjavo ali oranžno obarvan urin**
- **Zmanjšano nastajanje urina**
- hujših oblikah lahko zlatenica, motnje v strjevanju krvi, moteno delovanje jeter, akutna odpoved ledvic, moteno delovanje centralnega živčnega sistema, znižan krvni tlak, imunska hemolitična anemija...

Blaga oblika bolezni lahko preide v kronično obliko, ki lahko ob stresu izbruhne v akutni obliki.

Postavitev diagnoze:

- **Klinični znaki**
- **Preiskave krvi** (hemolitična anemija, povišane vrednosti levkocitov, zmanjšane vrednosti trombocitov, spremenjene vrednosti biokemičnih parametrov v krvi)
- **Coombsov test:** pozitiven (avtoaglutinacija eritrocitov)
- **Preiskave urina:** prisotnost hemoglobina in bilirubina v urinu
- Diagnozo zanesljivo **postavimo z mikroskopsko identifikacijo praživali- babezij v eritrocitih** (negativni rezultat še ne pomeni nujno, da ne gre za bolezen, lahko gre za majhno število babezij in jih zato ne vidimo)

Zdravljenje:

- Uporabljajo se različna zdravila
- Podporna terapija (glede na klinične znake in resnost bolezni)
- Razplet bolezni je odvisen od vrste babezije, imunskega sistema gostitelja. Pri hujših oblikah bolezni je prognoza slabša, lahko se konča tudi s smrtjo.

Preventiva?

Najpomembnejša preventiva je zaščita pred klopi ([najdeš jo tukaj](#)), ter redno vsakodnevno pregledovanje psov in odstranjevanje klopov (pretirana manipulacija klopov lahko poveča možnost prenosa bolezni! Za odstranitev klopa vam priporočam uporabo O`toma, pripomoček, ki ga najdeš tukaj!).

Cepljenje?

Obstaja cepivo proti babeziji, ki pa v Sloveniji ni registrirano.